

Who
shapes the faculty
เรื่อง : อนงค์นาถ มั่งคั่งโล

พญ.ภัทรพิมพ์ สรรพวีรวงศ์

กับหน้าที่การดูแล ศูนย์องค์รวมเพื่อการศึกษา และบำบัดโรคมะเร็ง

“แม้งานที่ทำจะหนัก ก็ยังดีกว่าไม่มีอะไรให้ทำ” นี่เป็นคำพูดที่ออกมาจากผู้หญิงเก่งอีกคน ที่ชื่อ พญ.ภัทรพิมพ์ สรรพวีรวงศ์ เหตุผลที่บอกว่าเธอเป็นผู้หญิงเก่ง คือ เธอไม่กลัวงานหนัก เธอคิดอะไรดี ๆ หลายอย่างที่เป็ประโยชน์กับกลุ่มคนที่เป็คนไข้ของเธอ สมกับคำว่า “แพทย์” โดยเฉพาะการทำงานในหน้าที่ของหัวหน้าศูนย์องค์รวมเพื่อการศึกษาและบำบัดโรคมะเร็ง (HOCC-PSU)

จุดเริ่มต้นของการทำงานในศูนย์องค์รวมเพื่อการศึกษา และบำบัดโรคมะเร็ง

“หมอเริ่มจากการทำงานเป็นแพทย์สาขามะเร็งวิทยา ของภาควิชาอายุรศาสตร์ ซึ่งภาระหน้าที่ส่วนใหญ่ก็จะเหมือนอาจารย์แพทย์ทั่วไป ที่มีส่วนหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นงานด้านการบริการ ที่หมายถึง การตรวจและรักษาผู้ป่วย ด้านการเรียนการสอน ที่สอนทั้งระดับนักศึกษาแพทย์ แพทย์ใช้ทุน แพทย์ประจำบ้าน แพทย์ประจำบ้านต่อยอด นอกจากนี้ยังมีงานด้านงานวิจัย และด้านการบริหาร โดยภาระหน้าที่หลักจะอยู่ที่งานบริการเป็นส่วนใหญ่ แต่เนื่องจากสาขามะเร็งวิทยา เป็นสาขาที่เป็ดเพิ่มขึ้นมาในภาควิชาอายุรศาสตร์ หน้าที่หลักของหมอ คือ คอยดูแลให้การรักษายาบาลผู้ป่วยมะเร็ง โดยเน้นผู้ป่วยที่ได้รับยาเคมีบำบัดเป็นส่วนใหญ่ ทำงานในหน้าที่นี้มาเรื่อยๆ จนปริมาณผู้ป่วยเพิ่มขึ้น จึงมีแนวคิดว่าจะทำอย่างไรจึงจะดูแลผู้ป่วยมะเร็งได้อย่างครอบคลุม มากกว่าดูแลรักษาเฉพาะตัวโรค เช่น การดูแลด้านของความรู้สึก ด้านจิตใจ ด้านของอารมณ์ ด้านของจิตวิญญาณ เพื่อบรรเทาอาการเจ็บป่วยในด้านต่างๆ ที่ส่งผลให้มีความสมดุลและเชื่อมโยงเป็นองค์รวมเดียวกันอย่างสมบูรณ์ และด้วยแนวคิดดังกล่าว ทำให้คิดจัดตั้ง

ศูนย์ที่ช่วยเหลือผู้ป่วยมะเร็งขึ้น โดยขอ อนุมัติจากทางคณะ ซึ่งทางคณะเห็นชอบ และอนุมัติให้จัดตั้งศูนย์เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2551 โดยมีชื่อว่า “ศูนย์องค์รวมเพื่อการศึกษาและบำบัดโรคมะเร็ง หรือ Holistic Center for Cancer Study and Care (HOCC-PSU)” มีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาและขยายการ บริการด้านการดูแลสุขภาพให้แก่ผู้ป่วย โรคมะเร็งและครอบครัวอย่างองค์รวม ให้มีประสิทธิภาพและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น รวมทั้งพัฒนาการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโรคมะเร็งให้เป็นที่ยอมรับตามมาตรฐานสากล”

กลุ่มผู้ป่วยที่มารับบริการ

“กลุ่มผู้ป่วยที่เข้ามาใช้บริการ ที่ศูนย์จะเป็นผู้ป่วยมะเร็งชนิดเป็นก้อน (ไม่รวมมะเร็งของระบบโลหิต) ที่ส่วนใหญ่ ให้การรักษาด้วยยาเคมีบำบัด มีทั้งผู้ป่วย ที่เป็นมะเร็งในระยะแรกและระยะลุกลาม หวังผลการรักษาที่หายขาดในผู้ป่วยที่เป็น

มะเร็งระยะแรกโดยมักมารับยาเคมี บำบัดเป็นการรักษาเสริมกับการผ่าตัด หรือรังสีรักษา ส่วนผู้ป่วยระยะลุกลามมี จุดมุ่งหมายในการรักษาเพื่อประคับ ประคองตามอาการให้ผู้ป่วยบรรเทาจาก ความไม่สบายทั้งกายและใจ และมี คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น”

เพื่อนร่วมงาน

บุคลากรในศูนย์ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์ พยาบาลสาขามะเร็ง เภสัชกร และผู้ช่วยวิจัยในแต่ละฝ่าย ทั้งสิ้น 11 คน โดยการทำงานภายใน ศูนย์จะแบ่งงานออกเป็น 2 ทีม ทีมแรก คือ ทีมบำบัดองค์รวม มีหน้าที่ในการให้ ความรู้ คำแนะนำสำหรับผู้ป่วยมะเร็ง และครอบครัวที่มารับการรักษา โดยเฉพาะในส่วนของการให้ยาเคมีบำบัด การดูแลตนเองเมื่อต้องเผชิญกับผลข้าง เคียงของยาเคมีบำบัดที่อาจจะเกิดขึ้น การ ดูแลตนเองก่อน-ระหว่าง-หลังได้รับยา เคมีบำบัด เพื่อป้องกันหรือลดความ

รุนแรงของผลข้างเคียง นอกจากนี้ยังมี การประสานงานและส่งต่อผู้ป่วยไปยัง บุคลากรสาธารณสุขทั้งภายในโรงพยาบาล สงขลานครินทร์และโรงพยาบาลที่รับ- ส่งต่อ และจัดเตรียมเอกสารสำหรับ ส่งต่อผู้ป่วยเพื่อไปรับยาเคมีบำบัดที่ โรงพยาบาลใกล้บ้านอีกด้วย

สำหรับทีมวิจัย มีหน้าที่ในการ อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการ วิจัยแต่ละโครงการ เช่น การเจาะเลือด การเตรียมตรวจ การรักษาด้วยวิธีการ ต่างๆ รวมทั้ง ติดต่อประสานงานกับ แพทย์ผู้ร่วมโครงการวิจัย สนับสนุน เรื่องการติดตามการรายงานผลโครงการ การถาม-ตอบคำถามเกี่ยวกับงานวิจัย และบริการด้านข้อมูลโครงการวิจัยให้ แก่บุคลากรสาธารณสุข

ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน

อุปสรรคในช่วงแรก ๆ ของการทำงาน คนอาจจะมองว่าเป็นเรื่องของ

“อุปสรรคในช่วงแรก ๆ ของการทำงาน
คนอาจจะมองว่าเป็นเรื่องของจำนวนคน
ที่น้อยเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณงาน
แท้จริง ๆ เรื่องคนน้อยไม่ใช่อุปสรรคใหญ่
จริงอยู่ที่ทรัพยากรบุคคลเป็นส่วนที่มีค่า
ที่สุด แต่บางครั้งถึงแม้จะคนน้อยแต่ถ้าเรา
สามารถจัดสรรเวลาและจัดสรรลำดับความ
สำคัญก่อนหลังของงานได้ ทุกอย่างก็จะ
ขับเคลื่อนไปได้”

จำนวนคนทีน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณงาน แต่จริง ๆ เรื่องคนน้อยไม่ใช่อุปสรรคใหญ่ จริงอยู่ที่ทรัพยากรบุคคลเป็นส่วนที่มีค่าที่สุด แต่บางครั้งถึงแม้คนจะน้อยแต่ถ้าเราสามารถจัดสรรเวลาและจัดสรรลำดับความสำคัญก่อนหลังของงานได้ ทุกอย่างก็จะขับเคลื่อนไปได้ เราอาจจะให้ความสำคัญกับตำแหน่งแพทย์ แต่อยากให้ลองมองว่าตำแหน่งอื่น ๆ ที่ไม่ใช่แพทย์ ก็สามารถที่จะช่วยเหลือในเรื่องของการดำเนินงานในเรื่องของการดูแลรักษาคนไข้หรืองานวิจัยได้เช่นกัน เพราะทุกเรื่องถือเป็นเรื่องที่สำคัญ ยกตัวอย่างที่ศูนย์เอง ตอนแรกมีจำนวนอาจารย์แพทย์ หรือแพทย์น้อยจริง ๆ เช่นเดียวกับภาควิชาอื่น ๆ หรือว่าหน่วยงานอื่น ๆ ในโรงเรียนแพทย์ ส่วนภูมิภาค ซึ่งมีจำนวนแพทย์น้อย แต่ถ้าเราสามารถที่จะหาคนช่วยอื่น ๆ เช่น พยาบาล เภสัชกร ผู้ช่วยวิจัย นักวิทยาศาสตร์มาช่วยก็สามารถที่จะดำเนินงานต่อไปได้ เพราะตัวอย่างที่เห็นจากศูนย์มะเร็งแห่งประเทศไทย บางสาขามะเร็งที่เป็นสาขาจำเพาะ เช่น

มะเร็งสมองในเด็ก มีอาจารย์แพทย์แค่คนเดียว แต่เขาสามารถที่จะรับคนไข้เยอะๆได้นั้นเพราะเขามีทีมงานที่สามารถช่วยเหลือในเรื่องของการดูแลคนไข้สำหรับส่วนอื่น ๆ ถ้าเป็นในเรื่องของการสนับสนุนของคณะฯ เรื่องของงบประมาณการวิจัย หมอคิดว่าไม่ใช่ปัญหา เพราะว่าคณะฯส่งเสริมการทำงานของศูนย์เป็นอย่างดี ในส่วนของการดำเนินงานวิจัยก็สามารถที่จะขอทุนของงบประมาณจากคณะฯได้ และพยายามที่จะหางบประมาณจากแหล่งอื่น ๆ เช่นเดียวกัน

ปัญหาใหญ่ ๆ จะเป็นเรื่องของ การแบ่งเวลาและการจัดสรรลำดับก่อน-หลังของงาน แล้วก็พยายามหาบุคลากรสายสนับสนุนอื่น ๆ ที่ไม่ใช่แพทย์ มาช่วยเพื่อให้การดูแลคนไข้ครอบคลุม

เพราะแพทย์ก็อาจจะมีการจำกัดและก็จะจำกัดความเชี่ยวชาญในเรื่องของการดูแลรักษาผู้ป่วย แต่ว่าในการดูแลด้านอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เฉพาะตัวโรค บุคลากรด้านอื่น ๆ สามารถที่จะช่วยเหลือได้รวมถึงการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้คนไข้และครอบครัว

เป้าหมายการทำงาน

เป้าหมายการทำงานที่หมออยากเห็น คือ ในส่วนที่เป็นการพัฒนางานในโรงพยาบาลและก็เป็นส่วนของเครือข่ายภูมิภาคภาคใต้ ส่วนแรกในตัวโรงพยาบาลเองก็คืออยากจะทำให้เป็นหน่วยงานที่สามารถที่จะให้การดูแลรักษาผู้ป่วยมะเร็งอย่างองค์รวมครบวงจร คือ คนไข้ ญาติและผู้สนใจทั่วไป ได้รับการดูแลเพิ่มเติมนอกเหนือไปจากแค่ตัวโรค และเป็นการดูแลในทุกเรื่องทุกมิติ ทำให้ผู้ป่วยมีความวิตกกังวลน้อยที่สุด

มีความสุขกับการที่จะมาติดตามรักษา มากที่สุด

นอกเหนือจากในตัวของเรา-พยาบาลสงขลานครินทร์เอง อยากเห็น การสร้างความเชื่อมโยงกับโรงพยาบาล อื่น ๆ รอบนอกในเรื่องของการดูแล ผู้ป่วยมะเร็ง โดยที่บุคลากรอื่น ๆ และ ผู้ป่วยสามารถได้รับการรักษาอย่าง ครอบคลุม ไม่ต้องมารวมตัวที่โรงพยาบาล สงขลานครินทร์ทั้งหมด แต่สามารถที่ จะส่งต่อไปเครือข่ายรอบนอก ซึ่งงานนี้ ถือเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ทางศูนย์อยากให้เกิด ขึ้น คล้าย ๆ กับเป็นเครือข่ายที่ทำงาน ร่วมกัน สามารถปรึกษาและให้ความ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จะได้ร่วมกัน พัฒนาคุณภาพชีวิตหรือพัฒนาแนวทาง การรักษาของผู้ป่วยให้มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น

ความรู้สึกของคนไข้ที่มีต่อ ศูนย์องค์รวมเพื่อการศึกษาและบำบัด โรคมะเร็ง

หากจะพูดแบบไม่เป็นทางการ คือได้จากการสอบถามจากคนไข้ที่เข้ามา ส่วนใหญ่ก็จะชอบ แต่ถ้าเอาเป็นตัวเลข อ้างอิงในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งก็จะมี นอกจากการวัดเรื่องของความรู้หรือว่า การติดตามระยะยาวในส่วนที่เป็นประโยชน์ ที่คนไข้จะได้รับก็จะมีเรื่องของการสอบถาม ความพึงพอใจของคนไข้และครอบครัว

ที่มาว่ากิจกรรม ส่วนใหญ่ระดับความ พึงพอใจอยู่ระดับที่มากถึงมากที่สุด ถ้ามี 5 ระดับก็จะอยู่ในระดับสี่ขึ้นไป เหตุผล ที่ชอบเพราะเขาารู้สึกว่าเขาได้อะไรมากกว่าแค่มาเจอหมอแล้วรักษา แต่เขายังได้ ความรู้ในเรื่องของการปฏิบัติตัวที่ทำให้ ผ่านการรักษาไปได้ด้วยดี และยังสามารถดูแลตัวเอง หรือว่าได้เรื่องของรายละเอียดปลีกย่อย เช่น เรื่องของอาหาร เรื่องการผ่อนคลายอารมณ์ ส่วนญาติก็ มักจะชอบ เพราะว่าเหมือนกับทำให้คนไข้ สามารถที่จะลดความวิตกกังวลหรือ เครียดน้อยลงจากการรักษา และก็มา ติดตามการรักษา ได้สมำเสมอมากยิ่งขึ้น ส่วนใหญ่คนไข้ที่เข้ามารับการรักษาที่ ศูนย์มะเร็งวิทยาจะเป็นคนไข้ที่ส่งต่อ เพราะว่าคุณจะเป็นลักษณะของคลินิก เฉพาะทางด้านโรคมะเร็ง เพราะฉะนั้น คนไข้กว่าร้อยละ 90 จะเป็นคนไข้ที่ส่ง ต่อมาจากที่อื่น เช่น ส่งต่อมาจากใน โรงพยาบาลเอง หรือมาจากโรงพยาบาล รอบนอกส่งมา โดยระบุมาเรียบร้อยว่า มาหาคลินิกมะเร็ง เพราะว่าจะอาจจะได้ รับการวินิจฉัยเบื้องต้นจากการตัดชิ้นเนื้อ หรือว่ามีภาพถ่ายเอ็กซเรย์มาแล้ว หรือ ส่งสัยในเรื่องของโรคมะเร็ง สำหรับอีก ร้อยละ 10 จะเป็นคนไข้ที่เข้ามาเอง หรือ เป็นญาติคนรู้จักของบุคลากรหรือบุคลากร เอง โดยอาจจะมาหาคำแนะนำเพิ่มเติม

นอกจากที่ได้รับการตรวจจากแพทย์ แผนกอื่นมาแล้ว หรือว่าสงสัยแล้วว่าเป็น มะเร็ง

คำขอบคุณถึงหน่วยงานอื่น

บุคลากรศูนย์ HOCC-PSU ขอขอบคุณทุกหน่วยงานทั้งในและนอก คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลา-นครินทร์ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแล รักษาและการสนับสนุนเพื่อพัฒนางาน ศึกษาวิจัยสำหรับผู้ป่วยมะเร็ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้มีจิตศรัทธาที่ได้ร่วมกัน บริจาคกำลังทรัพย์เพื่อสมทบกองทุนผู้ป่วย หน่วยมะเร็งวิทยา มูลนิธิโรงพยาบาล สงขลานครินทร์ จนสามารถปรับปรุง สถานที่เพื่อใช้เป็นที่ทำงานของคุณี HOCC-PSU ดังเช่นในปัจจุบัน รวมถึง ขอขอบคุณผู้ป่วย ครอบครัว และผู้สนใจ ทุกท่านที่มารับบริการยังศูนย์ฯ ทำให้ เป้าหมายที่ทางศูนย์ตั้งไว้ได้บรรลุตาม วัตถุประสงค์ในการก่อตั้งศูนย์ฯ และสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆที่มีประโยชน์ ต่อผู้ป่วย ครอบครัว และชุมชน ต่อไป ได้อย่างยั่งยืน •